

Børn i familier med vold

Danske kommuners tiltag på området

Lev
~~uden~~
~~vold~~

dec. '24

Udarbejdet af:

Louise Glerup Aner
Line Hauritz Jørgensen
Nathalie Weih
Amalie Guldborg Olesen
Hannah Neiiendam Rask
Majbritt Lindholdt Stenbøg

Udgivet af:

Lev Uden Vold
Emdrupvej 28A, 3.
2100 København Ø

ISBN: 978-87-85249-02-9

Copyright © 2024 Lev Uden Vold

Gengivelse af uddrag, herunder figurer, illustrationer og tabeller, er kun tilladt mod tydelig kildehenvisning.

Forord

Denne rapport er resultatet af et omfattende arbejde med at kortlægge danske kommuners indsatser i forhold til børn, der udsættes for vold i familien. Bag rapporten ligger en ambition om at kaste lys over både styrker og udfordringer i den nuværende praksis og samtidig inspirere til læring og udvikling på tværs af landets kommuner.

Rapporten bygger på interviews og data fra 83 kommuner og rummer en række konkrete eksempler på tiltag og modeller, der gør en forskel i praksis. Særligt fremhæver vi tre kommuner – Roskilde, Aarhus og Hedensted – som eksempler på lovende praksis. Disse cases illustrerer, hvordan systematik, tværfagligt samarbejde og voldsfaglig viden kan omsættes til indsatser, der har værdi for både børn og familier.

Vi håber, at rapporten vil fungere som en inspirationskilde for kommuner, politikere og faglige medarbejdere, der arbejder for at styrke indsatsen for børn, der udsættes for vold. En stor tak skal lyde til de mange kommuner og fagfolk, der har bidraget med deres tid og erfaringer, og til Barndom Uden Vold og Ole Kirk's Fond for samarbejde, støtte og engagement i dette område.

Undersøgelsen er tilrettelagt og gennemført af videnskonsulenterne Line Hauritz Jørgensen, Nathalie Weih, Amalie Guldborg Olesen, Hannah Neiiendam Rask og Majbritt Lindholdt Stenbøg. Chef for viden og formidling, Louise Glerup Aner, er overordnet ansvarlig for undersøgelsen.

God læselyst.

Elsebeth Kirk Muff
Direktør, Lev Uden Vold

Indhold

Resumé	6
Baggrund og formål	6
Undersøgelsens datagrundlag	6
Undersøgelsens resultater	6
1. Introduktion	10
1.1 Den lovgivningsmæssig kontekst	10
1.2 Pejlemærker for god kommunal praksis på området	11
1.3 Undersøgelsens metode	14
2. Kommunernes tiltag og praksis	17
3. Opsporing og tidlig forebyggelse	20
3.1 Fremskudte rådgivere	20
3.2 Tiltag til implementering af beredskabsplan	23
3.3 Tværfaglige samarbejder	25
3.4 Systematisk screening	27
4. Sagshåndtering	29
4.1 Modtageteams og nøglepersoner	29
5. Rådgivning og behandling	34
6. Cases	39
6.1 Roskildemodellen	40
6.2 Relationel velfærd i Aarhus Kommune	43
6.3 Styrke på tværs i Hedensted Kommune	47
Litteraturliste	53

Resumé

Resumé

Baggrund og formål

I samarbejde med Ole Kirk's Fond og En Barndom Uden Vold har Lev Uden Vold udarbejdet nærværende kortlægning af de danske kommuners tiltag og praksis ift. børn og unge, der oplever vold i familien. Kortlægningen beskriver danske kommuners tiltag ift. tværfagligt samarbejde, forebyggelse, opsporing, håndtering og rådgivnings- og behandlingstilbud til børn og unge under 18 år, der oplever vold i familien.

Selvom en del af det arbejde, kommunerne foretager i forhold til tidlig forebyggelse, opsporing, håndtering og indsatser til børn og unge, som er udsat for vold, er lovmæssigt reguleret, ser vi en vis variation i kommunernes fokus på vold i nære relationer. Det drejer sig om, hvorvidt de har et systematisk fokus på vold og voldsspecialiserede indsatser, og i de måder de organiserer arbejdet omkring børn og unge udsat for vold. Denne kortlægning giver et dybere indblik i disse forskellige måder at organisere arbejdet på.

Undersøgelsens datagrundlag

Kortlægningen bygger på indsigter fra 83 danske kommuner. Størstedelen af disse kommuner har bidraget ved både at sende en skriftlig besvarelse og deltage i et interview. En mindre del af kommunerne har udelukkende bidraget med én af delene. Alle 98 kommuner i Danmark er blevet tilbudt at deltage i kortlægningen. De tre case-beskrivelser af lovende tiltag fra hhv. Roskilde, Aarhus og Hedensted Kommune bygger på yderligere uddybende interviews og gennemgang af tilgængelige materialer og evalueringsrapporter. Endeligt er der foretaget en desk research af dansk lovgivning og kommunal praksis på området.

Undersøgelsens resultater

I vurderingen af kommunernes tiltag på området har vi lænet os op ad de lovbestemte retningslinjer. Vi har derudover lænet os op ad tre pejlemærker for god praksis, som vi har identificeret i andre undersøgelser og guides:

1. Stærkt tværororganisatorisk samarbejde.
2. Voldsfaglig viden.
3. Systematik og klare procedurer.

Med udgangspunkt i disse har vi udpeget en række tiltag i kommunernes praksis, som kan være til inspiration for andre kommuner. Samtidig er det også gennemgående for kommunernes beskrivelser, at de tiltag, de selv vurderer positivt, også er relateret til disse pejlemærker. Det tyder dermed på, at kvaliteten i kommunernes tiltag ift. børn og unge, som vokser op i familier med vold, kan styrkes gennem et stærkt tværororganisatorisk samarbejde, voldsfaglig viden og klare procedurer. Det gælder både i 1) Forebyggelse og opsporing, 2) Håndtering, og 3) Rådgivnings- og behandlingstilbud.

Kommunernes tiltag og praksis indenfor opsporing og tidlig forebyggelse

Forebyggelse og opsporing er tiltag og praksis, som kommunen har ift. at forebygge mistriksel, herunder vold, og opsporing af vold. Det forebyggende og opsporende arbejder ligger forud for den egentlige sagshåndtering. Kortlægningen viser, at hovedparten af praksis og tiltag i denne fase er af en generel karakter, som har fokus på at forebygge og opspore mistriksel bredt set hos børn og unge.

Kommuner, der har oplyst om særlige tiltag indenfor opsporing og forebyggelse, har typisk implementeret en eller flere af følgende tiltag: fremskudt rådgivning og sagsbehandling (f.eks. gennem skolesocialrådgivere), systematiske tiltag til udbredelse og implementering af kommunens beredskabsplan vedrørende vold og overgreb, tværfaglige samarbejds møder og systematisk opsporing i sundhedsvæsenet.

Kommunernes tiltag og praksis indenfor håndtering

Håndtering drejer sig om kommunernes tiltag og praksis ved sager om børn og unge, der oplever vold i familien. En stor del af arbejdsgangen ift. håndtering af sager om børn og unge, som oplever vold i familien, er lovmæssigt reguleret. De særlige tiltag, vi ser i kommunerne ift. håndtering, er derfor hovedsageligt tiltag, som har til formål at sikre kvalitet i sagshåndteringen, at der bliver handlet rettidigt, og styrke samarbejdet med relevante parter, herunder Børnehusene og politi.

Kommuner, der har oplyst om særlige tiltag indenfor håndtering, har typisk implementeret modtageteams eller akutteams, som skal sikre en effektiv og rettidig behandling af underretninger. Flere kommuner har også organiseret sig med nøglepersoner eller voldsfaglige teams. Der kan også være fokus på at holde tværfaglige koordineringsmøder på enkelt sager, tilbyde kompetenceudvikling ift. håndtering af sager og børnesamtaler, og styrke inddragelsen af politi eller andre fagpersoner ved konkrete sager og i processen efter modtagelse af en underretning.

Kommunernes tiltag og praksis indenfor rådgivning og behandling

Rådgivnings- og behandlingstilbud omhandler de foranstaltninger, som kommunerne iværksætter efter sagsbehandling og evt. børnefaglig undersøgelse. Kommunerne gør ofte brug af eksterne aktørers tilbud, mens nogle har interne tilbud i kommunen. Hovedparten af kommunerne gør brug af de behandlingstilbud, der er for voldsudsatte børn i Børnehusene. Enkelte af kommunerne fortæller dog, at det kan være en udfordring at bruge Børnehusene, hvis det ligger langt fra kommunen.

De indsatser, som kommunerne tilbyder, varierer på flere parametre, herunder ift. om de er målrettet børnene, begge forældre eller hhv. en voldsudøvende eller voldsudsat forælder. Tilbud til børn ser vi typisk, når børnene har været udsat for vold. Tilbud til forældre kan både have en forebyggende karakter, f.eks. ved at styrke forældrenes omsorgskompetencer generelt og ved tilbud af en mere behandlende karakter. Endelig ser vi en variation i, om tilbuddene er gruppeforløb eller individuel behandling.

Særligt de mindre kommuner beskriver, at det er vanskeligt at have specialiserede tilbud målrettet de forskellige typer af problematikker, idet kommunen har få børn og dermed få sager. Flere mindre kommuner tilkøber tiltag hos nærliggende større kommuner eller andre organisationer.

Tre cases med inspiration til lovende praksis

Kommunerne Roskilde, Aarhus og Hedensted har implementeret en lovende praksis målrettet børn, der oplever forskellige former for mistriivsel, herunder børn der oplever vold i hjemmet. De er alle kendetegnet ved deres fokus på tidlige interventioner og tværfaglige tilgange til arbejdet med børn i mistriivsel. Hvert tiltag er integreret i en overordnet model for kommunens indsats på børneområdet, kendt som henholdsvis Roskildemodellen, Styrke på Tværs og Relationel Velfærd.

De kommunale modeller indeholder f.eks. specifikke værktøjer eller procedurebeskrivelser for det tværfaglige samarbejde. For nogle af tiltagene gælder det desuden, at de organisatoriske tiltag bygger på vidensbaserede metoder eller er eksternt evalueret.

Læs uddybende beskrivelser af de tre cases på siderne 20-29.

Kapitel 1

Introduktion

1. Introduktion

Denne kortlægning beskriver 83 kommuners tiltag ift. tværfagligt samarbejde, forebyggelse, opsporing, håndtering og rådgivnings- og behandlingstilbud til børn og unge under 18 år, der oplever vold i familien. Kortlægningen har til formål at bidrage med viden om, hvilke tiltag og indsatser de danske kommuner har ift. børn og unge, der oplever vold i familien, og hvordan kommunerne har organiseret sig omkring dette arbejde. Kortlægningen skal dels give et dybere indblik i kommunernes praksis, og dels give inspiration til kvalificerende tiltag og stærke organisationsmodeller. Kortlægningen er kvalitativ og eksplorativ. Det vil sige, at kortlægningen ikke kan levere resultater af en kvantitativ karakter, og dermed ikke kan bidrage med håndfast viden om kommunernes niveau og omfang af tiltag på området. Kortlægningen kan derimod bidrage med beskrivelser af inspirerende tiltag og organiseringsformer.

Kortlægningen har et særligt fokus på tiltag, indsatser og projekter, som de enkelte kommuner oplever har styrket kommunens arbejde med at forebygge, opspore, håndtere, behandle og tilbyde efterværn til børn, som har været udsat for vold i familien. Undersøgelsen kortlægger også, hvorvidt og hvilke specialiserede behandlings- og efterværnstilbud, kommunerne har eller samarbejder med.

I vurderingen af, hvilke tiltag der er relevante at inddrage i kortlægningen, har vi lænet os op ad den lovgivningsmæssige kontekst og ad tidligere undersøgelser og guidelines, som har identificeret god praksis på området. Dette har fungeret som en ramme for udvælgelsen af indsatser og aktiviteter, som vi vurderer, kan være til inspiration for andre kommuner.

Kortlægningen har fokus på fysisk vold (f.eks. slag, skub, spark og kvælertag), psykisk vold (f.eks. social kontrol, nedgørelse, manipulation, trusler, isolation og overværelse af vold mellem forældre eller mod andre familiemedlemmer), materiel vold (f.eks. ødelægge genstande af værdi for barnet/den unge), økonomisk vold (f.eks. at en forælder styrer den anden forælders adgang til fælles økonomi) og stalking (f.eks. chikane og overvågning). Kommunerne er ikke blevet spurgt til tiltag vedrørende seksualiseret vold eller til tiltag ift. børn og unge, der udsættes for æresrelateret vold af flere familiemedlemmer eller personer i deres netværk. Denne afgrænsning skyldes, at der gælder særlige lovmæssige kommunale forpligtelser ved sager om æresrelaterede og seksualiseret vold mod børn og unge under 18 år.

1.1 Den lovgivningsmæssige kontekst

En del af det arbejde, kommunerne foretager i forhold til tidlig forebyggelse, opsporing, håndtering og indsatser til børn og unge, som er udsat for vold, er lovmæssigt reguleret. I det følgende er de mest centrale lovmæssige reguleringer opsummeret.

Med indførelsen af overgrebspakken i 2013 trådte lovændringer og initiativer i forhold til at beskytte børn og unge mod vold og seksuelle overgreb i kraft i Serviceloven. Overgrebspakens formål er at styrke kommunernes sagsbehandling og sikre, at overgreb mod børn forebygges, opdages og håndteres hensigtsmæssigt. Et centralt initiativ til at understøtte denne lovgivning er oprettelsen af børnehuse i Danmark. Når et barn eller en ung har været udsat for overgreb, eller ved mistanke herom, skal kommunerne til brug for den børnefaglige undersøgelse benytte det børnehus, som kommunen er tilknyttet (jf. Serviceloven § 50). Dette gælder i sager, hvor der, udover kommunen, er mindst én anden sektor involveret, enten politi eller sygehusvæsen (jf. Bekendtgørelsen om børnehuse § 1).

Den 1. januar 2024 trådte Barnets Lov i kraft. Loven er blevet til på baggrund af et ønske fra et bredt flertal i Folketinget og regeringen om at styrke indsatsen for udsatte børn og unge, særligt i forhold til tidlig opsporing og støtte. Derudover er formålet med den nye lov at samle samtlige rettigheder og forpligtelser, når det gælder udsatte børn og unge, i én lov. Mange af reglerne er derfor enslydende med dem, man tidligere har kunnet finde i blandt andet Serviceloven. Der er dog også enkelte nye tilføjelser, som vil have indflydelse på kommunernes arbejdsgang, f.eks. at børn tildeles partstatus – herunder klageret – fra de fylder 10 år i stedet for 12 år (Barnets Lov § 140), krav til mere systematisk screening og af-dækning af mistanke om mistrivsel (Barnets Lov §§ 18 og 19) og krav om børnefaglig undersøgelse af samtlige søskende i en husstand, hvis ét barn anbringes (Barnets Lov § 21, stk. 2).

Som et centralt element i kommunernes forpligtelse til at forebygge, opspore og håndtere vold mod børn, skal Kommunalbestyrelsen udarbejde et beredskab til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge. Dette gælder også børn, der overværer vold i familien, idet det vil blive defineret som psykisk vold. Et andet centralt element i kommunernes forpligtelse til at håndtere vold mod børn er, at kommunerne senest 24 timer efter modtagelsen af en underretning skal vurdere, om der er behov for at iværksætte akutte foranstaltninger over for barnet eller den unge.

Endelig er kommunerne gennem Serviceloven forpligtede til at tilbyde personer, som har været udsat for vold i nære relationer, midlertidigt ophold i boformer til denne målgruppe (Serviceloven § 109). Personerne kan være ledsaget af børn. Under opholdet modtager personerne omsorg og støtte under hensyntagen til de kønsmæssige aspekter ved vold i nære relationer. Herunder skal alle børn, som ledsager forælderen under dennes ophold i boformer efter denne bestemmelse, tilbydes psykologbehandling.

Udover de lovbestemte krav til kommunernes håndtering af sager om vold og overgreb mod børn og unge, findes der i kommunerne nogle typiske samarbejdsformer. Her er SSP-samarbejdet etableret i mange kommuner. SSP er et formaliseret samarbejde mellem de tre myndigheder, Skole, Socialforvaltning og Politi, og har til formål at bidrage til arbejdet med at forebygge kriminalitet blandt børn og unge. Kommunerne er ikke forpligtede til at deltage i SSP-samarbejdet, men på trods heraf har stort set alle kommuner i dag et formaliseret SSP-samarbejde.

En del af det arbejde, kommunerne foretager i forhold til tidlig forebyggelse, opsporing, håndtering til indsatser til børn og unge, som er udsat for vold, er dermed lovmæssigt reguleret. Samtidig ser vi en vis variation i kommunernes fokus på vold i nære relationer, i hvorvidt de har et systematisk fokus på vold og voldsspecialiserede indsatser, og i de måder de organiserer arbejdet omkring børn og unge udsat for vold. Denne kortlægning skal give et dybere indblik i disse forskellige måder at organisere arbejdet på.

1.2 Pejlemærker for god kommunal praksis på området

I vurderingen af kommunernes tiltag på området, har vi lænet os op ad de lovbestemte retningslinjer. Vi har derudover lænet os op ad tre pejlemærker for god praksis, som vi har identificeret i andre undersøgelser og guides. Med udgangspunkt i disse har vi udpeget en række tiltag i kommunernes praksis, som kan være til inspiration for andre kommuner.

Socialministeriet bad i 2012 Ankestyrelsen om at gennemgå et udsnit af alvorlige sager, hvor børn og unge var blevet udsat for vold, overgreb og omsorgssvigt (Ankestyrelsen 2012;

Social- og Integrationsministeriet 2012). Formålet var at undersøge, om systemet havde svigtet ift. at opdage volden samt at afdække, om der var fælles problemstillinger i disse sager. Ekspertpanelet fandt, at der i kommunernes håndtering af disse sager, var mangel på overblik over sagsforløbet, at der var iværksat mindre støtteforanstaltninger, som havde til formål at afhjælpe et konkret problem f.eks. ift. skolefravær, men ikke helhedsorienterede støtteforanstaltninger. I nogle sager fandt de, at der ikke havde været et optimalt samarbejde mellem eksempelvis skole og forvaltning. Endelig fandt de samlet set, at håndteringen af sagerne var udtryk for en manglende faglighed, hvor sagsbehandlerne ikke havde haft mulighed for at trække på hjælp og støtte fra kollegaer/ledere eller inddrage interne og eksterne eksperter.

På baggrund af undersøgelsen gav ekspertpanelet en række anbefalinger til kommunernes håndtering af disse sager. De anbefalede blandt andet, at der blev sat fokus på brobygning i kommunerne, så kommunernes tværfaglige samarbejde om udsatte børn blev styrket, herunder myndighedsfunktionens samarbejde med f.eks. sundhedspleje, skoler, dagtilbud, tandpleje. Derudover anbefalede de, at alle kommuner etablerede en central systematisk behandling af alle indkomne underretninger. De vurderede, at dette kunne bidrage til at sikre en hurtig og professionel håndtering af alle underretninger og løfte kvaliteten i opfølgningen på underretningerne. De anbefalede, at alle kommuner har klare procedurer for håndteringen af underretninger og sager om overgreb (beredskaber), herunder for samarbejdet med politiet og børnehuse, samt tværfaglige guidelines om tegn på overgreb til frontpersonalet, hvilket nu også er lovpligtigt for kommunerne. Ekspertpanelets anbefalinger omhandlede også viden og kompetencer. Her pegede de på, at der burde iværksættes målrettet efteruddannelse i forhold til forebyggelse, tidlig opsporing og kvalificeret håndtering af sager, hvor børn mistrives pga. omsorgssvigt, vold og overgreb. Dette kunne med fordel tilrettelægges som tværfagligt tilrettelagte forløb i den enkelte kommune med udgangspunkt i de lokale handleguides/beredskaber, lød det. Derudover pegede ekspertpanelet på, at kommunerne burde sikre en hensigtsmæssig organisering af arbejdet med lokale læringsmiljøer omkring sagsbehandlingen, samt mulighed for reel faglig ledelse. Ekspertpanelets arbejde og afrapportering lå til grund for Overgrebspakken og etablering af Børnehusene.

Deloitte udarbejdede i 2019 en analyse af kommunernes praksis på overgrebsområdet for Socialstyrelsen (Deloitte 2019). Formålet med rapporten var at afdække kommunale styrker og udviklingspunkter på overgrebsområdet for at kunne sikre den bedst mulige opsporing og håndtering af overgrebssager. De fandt, at der ifm. igangværende overgrebssager var et behov for et styrket samarbejde mellem aktørerne og yderligere klargørelse af den enkeltes rolle og ansvar. Der var f.eks. en uoverensstemmelse mellem almen- og myndighedsområdet ift., hvem der er ansvarlig for at undersøge en konkret mistanke nærmere, hvis et barn udviser tegn på mistrivsel. Hertil var der sjældent dialog mellem almen og myndighedsområdet ved en verserende overgrebssag, idet medarbejderne var usikre på, hvilke oplysninger de måtte udveksle. Analysen viste desuden, at kommunerne ikke altid benyttede sig af børnehusene, selvom de er lovmæssigt forpligtede hertil. Nogle af kommunerne vurderede, at der ikke var behov for at involvere børnehusene, f.eks. fordi der er for langt mellem børnehuset og familiens bopæl, eller fordi myndighed vurderede, at en anden foranstaltning ville være mere økonomisk fordelagtig. Der er derfor behov for skærpet fokus på kommunernes anvendelse af børnehuse. Derudover viste analysen, at kommunerne ikke havde en ensartet opfattelse af, hvornår en sag skulle betragtes som en overgrebssag. Forskellen var tydeligst i håndteringen af mistanke om fysisk vold, hvor der var stor forskel på tværs af kommunerne, ift. hvilken karakter det fysiske overgreb havde, før der blev iværksat en børnefaglig undersøgelse. Desuden havde myndighedsafdelingen på tværs af de forskellige kommuner

en forskellig opfattelse af, hvordan barnets tarv bedst blev varetaget under en igangværende overgrebssag. Der har eksempelvis været uenigheder mellem myndighed og børnehusene ift., om fokus bør være på det enkelte barns behov eller på hele familiens situation samlet set. Aktørernes kompetencer i praksis er en afgørende forudsætning for at kunne opspore og håndtere et overgreb. Analysen viste, at almenpersonalet havde viden om, hvordan de processuelt skulle håndtere mistanke eller viden om overgreb, men der var et udviklingspotentiale ift. deres faglige vurdering af, om et barns reaktioner var udtryk for et overgreb eller generel mistrivsel. Dertil fandt de, at myndighedsrådgiverne havde de nødvendige kompetencer til at gennemføre børnesamtaler, men at der var behov for bedre understøttende omstændigheder f.eks. særlige teams med ekspertise eller sparringsfora.

Endelig udgav Social- og Boligstyrelsens videnscenter SISO i 2022 en håndbog om tidlig opsporing af overgreb mod børn og unge (Socialstyrelsen 2022). SISO anbefaler, at den enkelte kommune, afdeling og institution forholder sig til tidlig opsporing af overgreb og påpeger, at det kræver 1) solid faglig viden om overgreb samt faglige og personlige kompetencer hos medarbejderne, 2) høj grad af refleksion i personalegruppen, organisatoriske rammer, for eksempel systematiske arbejdsgange og mulighed for mono- og tværfaglig sparring, 3) et fælles fagligt mindset med bevidste valg i forhold til de grundlæggende værdier, der præger arbejdet med børn og tidlig opsporing af overgreb og 4) en åben kultur, hvor det er muligt at tale om den tvivl, de dilemmaer og den bekymring, der ofte vil være i forhold til overgreb mod børn.

På baggrund af disse undersøgelser har vi identificeret følgende tre pejlemærker for god praksis:

1. **Stærkt tværoranisorisk samarbejde.** Ift. opsporing omhandler dette hovedsageligt samarbejdet mellem almenområdet og kommunal myndighed, og ift. håndtering, samarbejdet mellem kommunal myndighed, politi, almenområdet og børnehusene. Ift. behandling og rådgivning omhandler pejlemærket samarbejdet mellem kommunal myndighed og hhv. specialiserede behandlingstilbud, børnehusene og voldsfaglige civilsamfundsorganisationer.
2. **Voldsfaglig viden.** Ift. opsporing omhandler dette pejlemærke særligt frontaktørers og almenområdets kompetencer og viden til at kunne identificere og handle på tegn på vold. Ift. håndtering omhandler det myndighedsrådgiveres viden om sagsgange i sager om vold, om relevante tilbud og ikke mindst om kompetencer til at afdække sager om vold, herunder samtaler med børn. Ift. behandling omhandler det kommunernes mulighed for at kunne henvise til voldspecialiserede rådgivnings- og behandlingstilbud.
3. **Systematik og klare procedurer.** Ift. opsporing kan dette pejlemærke omhandle frontpersoners kendskab til og overholdelse af procedurer ved mistanke og viden om vold. Ift. håndtering omhandler det myndighedsrådgiveres systematik og overholdelse af procedurer for sagsarbejdet, herunder sagsgang, tidsfrister, inddragelse af andre aktører, og vurdering af indsats.

Det er disse pejlemærker, som kortlægningen udfolder og giver inspiration til.

1.3 Undersøgelsens metode

Alle 98 kommuner i Danmark er blevet tilbudt at deltage i kortlægningen, og Lev Uden Vold har i alt indsamlet besvarelser fra 83 danske kommuner. Dataindsamlingen er foregået fra midt maj til slut oktober 2023. Kommunerne har kunnet bidrage til kortlægning ved enten at sende en skriftlig besvarelse eller deltage i et interview eller begge dele.

Tabel 1: Antal kommuner, der har bidraget til kommunekortlægningen.

Skriftligt og interview	Kun skriftligt	Kun interview	I alt
64	13	6	83

Lev Uden Vold har sendt en invitation på mail til kommunerne med information om kortlægningen samt et vedhæftet dokument med fem spørgsmål til kommunens tiltag og indsatser ift. børn og unge, der oplever vold i familien. Børne- og familiecheferne er i invitationsmailen blevet opfordret til at udpege relevante medarbejdere eller ledere i kommunen til den skriftlige besvarelse af de fem spørgsmål. Lev Uden Vold har derefter inviteret de udpegede medarbejdere og ledere til at uddybe relevante tiltag ved et interview med Lev Uden Vold.

Spørgsmålene til kommunerne dækker fire temaer:

- 1. Organisering:** Herunder formaliserede tværfaglige samarbejdsfora omkring børn/unge, der oplever vold i familien, samt tiltag med henblik på at udbrede eller følge op på kommunens beredskabsplan til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge til myndighedspersoner, skolelærere, pædagoger mv.
- 2. Tidlig forebyggelse og opsporing:** Herunder særlige tiltag, som skal styrke myndighedspersoners eller frontpersonales opsporing af børn og unge, der oplever vold i familien.
- 3. Håndtering:** Herunder tiltag, som skal styrke medarbejdernes viden og kompetencer ift. håndtering af sager om børn og unge, der oplever vold i familien, efter der er foretaget en vurdering inden for 24 timer efter modtagelse af en underretning.
- 4. Voldsfaglige rådgivnings- og behandlingstilbud:** Herunder specialiserede rådgivnings- og behandlingstilbud til børn og unge, som har oplevet vold i familien samt til deres forældre eller andre nære omsorgspersoner, herunder kommunens egne tilbud samt tilbud hos eksterne specialiserede aktører.

Spørgerammen er relativt åben og besvarelserne er udarbejdet af personer i forskellige stillinger samt med varierende detaljeringsgrad. Spørgerammen er desuden blevet justeret undervejs i processen (særligt efter pilottesten). Endelig bruger kommunerne forskellige betegnelser og har forskellige organisatoriske strukturer. Disse forhold har udfordret en systematisk tilgang til dataindhentning og beskrivelser af kommunernes tiltag. Det betyder, at kvaliteten af kommunernes besvarelser og dermed beskrivelserne af de enkelte

kommuners tiltag varierer, og at der derfor kan være usikkerheder og mangler i data. Disse usikkerheder og mangler har vi forsøgt at mindske gennem de opfølgende interview og supplerende spørgsmål. Her har vi, så systematisk som muligt, fået uddybet og afklaret kommunernes besvarelser. Ligeledes har vi sendt et udkast til beskrivelse af kommunens tiltag til kvalificering og godkendelse hos den pågældende kommune, så kommunen har haft mulighed for at rette misforståelser og supplere med yderligere indsatser, som ikke blev beskrevet i den indledende besvarelse. I den forbindelse har vi også medsendt enkelte opklarende spørgsmål ved behov.

Rapporten indeholder også tre case-beskrivelser af lovende praksis fra hhv. Roskilde, Hedensted og Aarhus Kommune. Disse cases er alle kendetegnet ved deres fokus på tidlige interventioner og tværfaglige tilgange til arbejdet med børn i mistrivsel. Hvert tiltag er integreret i en overordnet model for kommunens indsats på børneområdet, kendt som henholdsvis Roskildemodellen, Styrke på Tværs og Relationel Velfærd. Tiltagene indeholder ikke specialiserede voldsfaglige indsatser, men de er målrettet børn, der oplever forskellige former for mistrivsel, herunder børn der oplever vold i hjemmet.

I udvælgelsen af de tre kommunale tiltag har vi prioriteret tiltag med vægt på tidlige interventioner og tværfaglige tilgange til arbejdet med børn i mistrivsel. Alle tre kommuner har en organisering, der er rammesat som en model eller strategi med tværfaglighed og 'tidlig indsats' som et hovedelement. De kommunale modeller indeholder f.eks. specifikke værktøjer eller procedurebeskrivelser for det tværfaglige samarbejde. Så vidt muligt har vi prioriteret tiltag, som bygger på vidensbaserede metoder, og som er eksternt evalueret. Endelig har vi forsøgt at opnå en variation i case-kommunernes størrelse.

Case-beskrivelserne af kommunale indsatser er baseret på data fra kortlægningen, samt på tilgængelige materialer og evalueringsrapporter. Yderligere har vi gennemført interviews med en afdelingsleder eller faglig koordinator fra hver kommunes Familieafdeling eller Sundhedsplejen.

Kapitel 2

Kommunernes tiltag og praksis

2. Kommunernes tiltag og praksis

På baggrund af de kvalitative data, som vi har indhentet hos kommunerne, har vi forsøgt at tegne et mønster over de tiltag, kommunerne har. Kommunernes tiltag og praksis er organiseret omkring tre faser:

1. **Forebyggelse og opsporing** er tiltag og praksis, som kommunen har ift. at forebygge mistrivsel, herunder vold, og opsporing af vold. Det forebyggende og opsporende arbejder ligger forud for sagshåndtering, og kan være ansættelse af skolesocialrådgivere, udbredelse af beredskabsplanen, tværfaglige samarbejds møder, guides til skoler og institutioner, systematisk opsporing i sundhedsvæsenet samt kompetenceudvikling om forebyggelse og opsporing.
2. **Håndtering** drejer sig om kommunernes tiltag og praksis ved myndighedsbehandling og håndtering af sager om børn og unge, der oplever vold i familien. Her kan det være sagsprocedurer, tværfaglige koordineringsmøder på enkeltsager, nøglepersoner, kompetenceudvikling ift. håndtering af sager og børnesamtale, styrket inddragelse af politier eller andre fagpersoner ved konkrete sager og processen efter modtagelse af en underretning.
3. **Rådgivnings- og behandlingstilbud** indeholder de foranstaltninger, som kommunerne iværksætter. Det kan være familiebehandling, psykologforløb, traumebehandling, vredehåndteringskursus, anbringelse samt samarbejde og tilkøb ved eksterne tilbud såsom Dialog Mod Vold eller Børnehuset.

Det varierer både kommunerne imellem og mellem de tre faser, hvorvidt kommunerne har særlige voldsfokuserede eller voldsspecialiserede tiltag. Denne variation hænger blandt andet sammen med, om fasen er tilknyttet almenområdet eller et specialiseret område og om aktører i fasen har et voldsafgrænset formål eller arbejder bredere for børn og unges trivsel. Det er forsøgt illustreret i tabellen på næste side. I tabellen indgår også eksempler på tiltag, som flere kommuner har implementeret til at styrke arbejdet med voldsudsatte børn og unge. Tiltagene er her kategoriseret under én af de tre faser. I praksis er flere af tiltagene mere tværgående og kan også have til formål at binde faser og aktører i de forskellige led sammen.

Tabel 2: Aktører, fokus og tiltag i de tre faser.

	Forebyggelse og opsporing	Håndtering	Rådgivnings- og behandlingstilbud
Karakter af voldsproblematik	<ul style="list-style-type: none"> • Tegn på mistrivsel • Højt konfliktniveau i hjemmet • Uhensigtsmæssig forældrepraksis 	<ul style="list-style-type: none"> • Bekymring eller mistanke om vold i hjemmet 	<ul style="list-style-type: none"> • Viden om vold i hjemmet
Fokus	<ul style="list-style-type: none"> • Tidlig forebyggelse og opsporing af mistrivsel, herunder vold 	<ul style="list-style-type: none"> • Afdækning af sagen og sagshåndtering 	<ul style="list-style-type: none"> • Foranstaltninger, herunder voldspecialiseret behandling
Aktører	<ul style="list-style-type: none"> • Skoler • Daginstitutioner • Sundhedsplejersker • Familiebehandlere • Børne-familieafdelingens rådgivere 	<ul style="list-style-type: none"> • Børne- Familieafdelingen - myndighed • Evt. børnehusene • Evt. Politi 	<ul style="list-style-type: none"> • Børne- Familieafdelingen - myndighed • Specialiserede behandlingstilbud • Børnehusene • Politi • Krisecentre • Anbringelsessteder • Familieretshuset
Eksempler på tiltag	<ul style="list-style-type: none"> • Fremskudt rådgivning og sagsbehandling • Udbredelse og implementering af beredskabsplanen • Tværfaglige samarbejder • Systematisk screening i sundhedsplejen 	<ul style="list-style-type: none"> • Nøglepersoner med særlig viden om vold • Modtage- eller akutteams til håndtering af sager om vold 	<ul style="list-style-type: none"> • Voldsspecialiseret behandling til barnet, herunder traumebehandling • Terapi eller rådgivning til voldelige eller voldsomme forældre

I de følgende kapitler udfolder vi kommunernes tiltag indenfor de tre faser.

Kapitel 3

Opsporing og tidlig forebyggelse

3. Opsporing og tidlig forebyggelse

I fase 1, opsporing og forebyggelse, er hovedparten af praksis og tiltag af en generel karakter, som har fokus på at forebygge og opspore mistrivsel bredt set hos børn og unge. De primære aktører i denne fase er da også almenområdet, herunder skoler, daginstitutioner og sundhedsplejersker, som har ansvar for at understøtte børns læring, trivsel og helbred, og hvor voldsudsættelse er ét aspekt ud af flere. I forhold til forebyggelse af vold i konfliktfyldte familier kan familiebehandling også indgå i denne fase. Her ser vi typisk en bred tilgang, hvor behandlingen ikke er voldsspecialiseret.

Kommuner, der har oplyst om særlige tiltag indenfor opsporing og forebyggelse, har typisk implementeret en eller flere af følgende tiltag: fremskudt rådgivning og sagsbehandling (f.eks. gennem skolesocialrådgivere), systematiske tiltag til udbredelse og implementering af kommunens beredskabsplan vedrørende vold og overgreb, tværfaglige samarbejds møder, og systematisk opsporing i sundhedsvæsenet.

3.1 Fremskudte rådgivere

Flere af landets kommuner har socialrådgivere, der arbejder på kommunens skoler (folkeskole, friskoler o. lign.) og dagtilbud (børnehave, vuggestue, dagpleje o. lign.). Kommunerne, som har deltaget i kortlægningen, har forskellige betegnelser for denne funktion, f.eks. skole- og dagtilbudssocialrådgivere, forebyggende rådgiver, distriktsrådgiver eller fremskudte socialrådgivere.

Funktionen har et forebyggende sigte og et formål om at understøtte skoler og dagtilbud i arbejdet med børn og unge i mistrivsel bredt set. Opgaverne vil typisk indebære brobygning til kommunens øvrige instanser, tværfaglig sparring, kvalificering af underretninger, samt rådgivende eller familiebehandlende samtaler med børn, unge og forældre. De rådgivende samtaler med børn og forældre falder under Servicelovens § 11, stk. 3 om åben rådgivning og vejledning. Socialrådgiverne i denne funktion vil ofte indgå i et tværfagligt samarbejde med andre faggrupper f.eks. lærere, pædagoger, psykologer, sundhedsplejersker, ergoterapeuter, fysioterapeuter mv.

Funktionen understøtter desuden typisk, at faggrupper på skole og dagtilbud underretter ved mistanke om vold. Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv har skærpet underretningspligt og skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år 1) kan have behov for særlig støtte, 2) umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold, 3) kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller 4) har været udsat for et overgreb (*Serviceloven § 153 (Barnets Lov § 133)*).

Organisering og arbejdsgange for de fremskudte rådgivere varierer fra kommune til kommune. Ved flertallet af kommunerne er stillingen forankret i kommunens familieafdeling, og ved færre kommuner er den forankret i familiebehandling, PPR, skoler eller tværfaglige centre. Antal af socialrådgivere i denne type stilling, samt timeantal pr. institution afsat til hver rådgiver, varierer ligeledes.

Socialrådgiveren kan være ansat med eller uden myndighed i funktionen. I nogle kommuner er funktionen udelukkende en tidlig forebyggende indsats, hvor skole- og dagtilbudssocialrådgiveren understøtter indsatser inden, der er behov for en særlig støtte via familieafdelingen. I andre kommuner er det socialrådgivere med myndighedsfunktion i familieafdelingen, der også varetager opgaver som skole- og dagtilbudssocialrådgiver. De kaldes for frem-skudte sagsbehandlere.

Eksempler på fremskudt rådgivning

En kommune har etableret et forebyggende team af 7 skolesocialrådgivere og 6 familiebehandlere, der arbejder sammen i makkerpar på skoler og dagtilbud. Her står de til rådighed for sparring blandt andet i sager om vold, samt underviser frontpersonalet i tegn på vold og mistriivsel. De deltager f.eks. på personalemøder, hvor temaerne typisk omhandler underretninger og de særlige forhold, der gør sig gældende, når der er mistanke om vold. Skolesocialrådgiverne står for det opsøgende arbejde, mens familiebehandleren kan lave §11-forløb ude på skoler og dagtilbud. Skolesocialrådgivere og familiebehandlere har en fast base på skolerne. Det er både frontpersonale, forældre og børn, der kan kontakte skolesocialrådgiverne på skolerne. Børn kan få en enkelt samtale uden samtykke fra forældrene. Særligt på skoleområdet er det forebyggende team blevet en fast integreret del af arbejdsgangene, og de har stor berøringsflade med meget frontpersonale.

En anden kommune har omkring 11 socialfaglige rådgivere (skolesocialrådgivere), som sidder ude på skolerne og i daginstitutionerne. Rådgiverne arbejder i det forebyggende regi og har til opgave at klæde frontpersonalet på til at opspore og underrette om børn i mistriivsel, herunder vold og overgreb. De er primært til for sparring til lærerne, men familier og elever kan også henvende sig. De socialfaglige rådgivere samarbejder og brobygger til Familieafdelingen (myndighed). De mødes fast to gange årligt og drøfter procedure for behandling af volds- og overgrebssager samt beredskabsplanen mod vold og overgreb mod børn og unge.

En tredje kommune har fire familievejledere (fremskudte socialrådgivere) ude på dagtilbud og skoler. De fungerer som ressourcepersoner til sparring og vejledning ift. den svære samtale, kvalificering af underretninger, samt brobygning mellem familie og dagtilbud/skole. Familievejlederne understøtter, at der bliver underrettet tidligere og oftere i forhold til sager om vold. De er fast til stede ude på skolerne minimum ugentligt, og kan derudover komme efter behov. Børn kan opsøge og have samtaler med familievejlederne uden samtykke fra deres forældre. Hvis det handler om vold og overgreb, vil familievejlederen dog straks foretage en underretning, hvorefter Familieafdelingen overtager sagsbehandlingen. Det er Familieafdelingens vurdering, at ordningen har styrket skolernes tidlige forebyggelse og opsporing af børn og unge, som udsættes for vold.

3.2 Tiltag til implementering af beredskabsplan

Kommunalbestyrelsen er lovgivningsmæssigt forpligtet til at udarbejde et beredskab til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling af sager om overgreb mod børn og unge¹. Formålet er at sikre, at mistriksel og overgreb opdages og håndteres tidligt. Beredskabet skal indeholde klare procedurer for, hvordan der internt i kommunen skal arbejdes, samarbejdes og handles i tilfælde af viden eller mistanke om overgreb mod børn og unge. Det gælder også børn, der overværer vold i familien, idet det vil blive defineret som psykisk vold.

Beredskabet bør omfatte hele kommunens børn- og ungeområde samt eksterne samarbejdspartnere, herunder f.eks. politi, sundhedsvæsen, Familieretshuset samt det børnehus, kommunen er tilknyttet. Kommunens fagpersoner på børn- og ungeområdet skal have kendskab til beredskabet og de procedurer, beredskabet beskriver, og være i stand til at efterleve procedurerne i praksis.

Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov, dog med maksimalt 4 års interval. I forbindelse med dataindhentning til nærværende undersøgelse afdækkede vi, hvorvidt landets kommuner havde en opdateret og tilgængelig beredskabsplan. I 2023 havde 66 kommuner en opdateret og tilgængelig beredskabsplan, 28 kommuner havde en tilgængelig men forældet beredskabsplan (eller ukendt årstal), og 4 kommuner havde ikke en tilgængelig beredskabsplan.

Nogle kommuner fortalte om en systematisk implementering af deres beredskabsplan. I nogle kommuner foregik det på skole- og dagtilbudsmøder, i andre kommuner på myndigheds- eller ledermøder. Blandt kommunerne så vi en stor variation i omfanget og hyppigheden af de understøttende implementeringsaktiviteter. En undersøgelse af Deloitte (2019: 12) fandt, at procedurerne i beredskabsplanen er kendt af ledelse samt enkelte medarbejdere på både almen og myndighedsområdet. Undersøgelsen viste, at beredskabsplanerne har medført en styrkelse af det tværgående samarbejde, blandt andet ift. kvaliteten af underretningerne. Samtidig var der fortsat områder, som havde potentiale for videreudvikling, særligt ift. rollefordeling.

¹ Serviceloven § 19, stk. 4 (Barnets Lov § 15, stk. 2)

Eksempler på tiltag til udbredelse af beredskabsplan

I en kommune har man udarbejdet en kommunikationsplan til udbredelse af kommunens beredskabsplan. Formålet med kommunikationsplanen er at informere alle samarbejdspartnere, herunder alle skoleledere, daginstitutionsledere, fritidsklubber, frivillige foreninger m.fl., jævnligt om beredskabsplanen, idet der løbende kommer nye medarbejdere i kommunen. På baggrund af beredskabsplanen er der udarbejdet actioncards, plakater og foldere, som uddeles og præsenteres på ledermøder og personalemøder. Kommunikationsplanen indeholder også film og tilhørende case-baserede øvelser til præsentation på personalemøder i de decentrale enheder. Der er lavet én film målrettet enhederne i Familie & Forebyggelse, én film målrettet daginstitutioner og dagplejen, og én film målrettet skolerne og de øvrige enheder i Uddannelse & Læring. Beredskabsplanen er også blevet præsenteret for chefgruppen i Kultur & Sundhedsforvaltningen og i Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen, hvor der ligeledes er udarbejdet en film med tilhørende øvelser målrettet medarbejdere uden for børne- og ungeområdet samt frivillige aktører. Film og øvelser er primært tiltænkt de udvalgte enheder i de to forvaltninger, der har kontakt med børn og familier fx tandplejen, musikskolen og jobcenteret. Endelig er beredskabsplanen sendt ud til alle frivillige foreninger og idrætsklubber, der har med børn og unge at gøre, sammen med den samme film, som er lavet til Kultur & Sundhedsforvaltningen og Økonomi- og Arbejdsmarkedsforvaltningen.

I en anden kommune afholder Familierådgivningen fire gange årligt virtuelle oplæg, hvor alle fagpersoner ansat i kommunen, f.eks. frontpersonale på skoler og daginstitutioner, har mulighed for at deltage. Oplæggene omhandler arbejdsgange og procedure ved bekymring, mistanke og viden om vold og overgreb mod børn og unge, herunder vejledning til udarbejdelse af underretninger og information om det videre forløb efter underretning. Det er formålet med oplæggene, at fagpersoner kan stille spørgsmål og blive bedre klædt på ift. opsporing og håndtering af sager om vold og overgreb mod børn og unge.

I en tredje kommune er de fremskudte socialrådgivere og familiekonsulenter ude på skoler og daginstitutioner og holde oplæg om beredskabsplanen ca. en gang om året. Det er personale, ledere, lærere og pædagoger, som deltager ved oplæggene. Oplæggene handler om, hvilke tegn man skal reagere på, hvordan man kan tale med barnet, og hvordan man underretter. Frontpersonalet får ligeledes viden om den efterfølgende proces. Der er ved oplæggene taget udgangspunkt i kommunens beredskabsplan samt Socialstyrelsens håndbog ”Den professionelle tvivl – En håndbog om tidlig opsporing af overgreb mod børn og unge”.

<https://sbst.dk/udgivelser/2022/den-professionelle-tvivl-en-haandbog-om-tidlig-opsporing-af-overgreb-mod-boern-og-unge>

3.3 Tværfaglige samarbejder

Nogle kommuner har etableret tværfaglige teams, som skal styrke det forebyggende og opsporende arbejde i kommunerne. Det varierer dog, i hvilken grad der er et voldsfagligt sigte med de tværfaglige teams. I nogle kommuner er de tværfaglige teams organiseret som distrikt teams og har forebyggelse og opsporing af børn og unge i mistrivsel som sit primære sigte. I andre kommuner kan et tværfagligt team have et mere volds-specifikt sigte. I flere kommuner er det de tværfaglige teams, som har ansvar for at udbrede beredskabsplanen om vold og overgreb til kommunens frontpersonale.

De tværfaglige samarbejder er i nogle tilfælde organiseret på tværs af kommunale myndigheder og politi, og anvender muligheden for at udveksle nødvendige, følsomme personoplysninger mellem kommunale enheder, og mellem kommunale myndigheder og politi, ved bekymring for konkrete børn og unge. Politiet har lov til at videregive private oplysninger om borgere til andre myndigheder, hvis det er nødvendigt f.eks. af hensyn til det kriminalitetsforebyggende arbejde, både i relation til SSP-samarbejdet, men også med henblik på at forebygge vold i hjemmet (*Retsplejeloven § 115*). Kommunale myndigheder, der løser opgaver inden for området for udsatte børn og unge, kan på samme grundlag ligeledes udveksle private oplysninger vedrørende børn og unge (*Serviceoven §§ 49 a og b*).

En del af de tværfaglige forebyggende samarbejder i kommunerne er organiseret som et SSP-samarbejde. Det er et formaliseret samarbejde mellem de tre myndigheder, Skole, Socialforvaltning og Politi, og har til formål at bidrage til arbejdet med at forebygge kriminalitet blandt børn og unge. Kommunerne er ikke forpligtede til at deltage i SSP-samarbejdet, men på trods heraf har stort set alle kommuner i dag et formaliseret SSP-samarbejde. Samarbejdet består typisk af et SSP-udvalg, SSP-konsulenter, lokalbetjente og SSP-lokalgrupper. Det er i regi af SSP-samarbejdet, at mange kommuner deltager i et fast tværsektorielt mødeforum, der bl.a. kaldes overleveringsmøder, § 115-møder, mandagsmøder, akutmøder eller listemøder. På mødet udveksler repræsentanter fra kommunen og lokalpolitiet informationer om børn og unge, der optræder i politiets døgnrapporter. Formålet med mødet er at sikre en tidligt koordineret og opsøgende indsats, hvor alle relevante aktører er tænkt ind fra start. De fleste kommuner mødes fast i dette forum hver uge, hver 14. dag eller hver måned.

Udover det ugentlige overleveringsmøde mellem repræsentanter fra kommunen og politiet, indgår repræsentanter fra SSP-samarbejdet også i andre faste tværfaglige samarbejder. De mødes bl.a. med medarbejdere fra f.eks. SFO'er og klubber i distrikts- eller netværksgrupper med tilknytning til skolerne i distriktet. Herudover har nogle kommuner faste årlige møder, hvor alle distrikts- eller netværksgrupper mødes om vidensdeling og kompetenceudvikling²

³.

² Det Kriminalpræventive Råd (2012): SSP - en guide til samarbejdet. Hentet fra: [ssp-en-guide-til-samarbejdet.pdf](https://www.kriminalpraeventivraad.dk/sites/default/files/ssp-en-guide-til-samarbejdet.pdf) (dkr.dk)

³ Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (2019): SSP-samarbejdet i det kriminalitetsforebyggende arbejde. Hentet fra: [SSP-samarbejdet i det kriminalitetsforebyggende arbejde - vive.dk](https://www.vive.dk/~/media/2019/08/SSP-samarbejdet_i_det_kriminalitetsforebyggende_arbejde.pdf)

Eksempler på tværfaglige samarbejder

En kommune har etableret tværfaglige distriktsteams på børne- og ungeområdet. Disse tværfaglige distriktsteams skal styrke den brede forebyggelse og opsporing af børn i mistrivsel generelt set og på individniveau. I hvert af de tværfaglige distriktsteams er der et dagtilbudsteam og et skoleteam med faste medarbejdere. I dagtilbudsteamene sidder dagtilbudsleder, kontaktperson, sundhedsplejersker, socialpædagogisk vejleder og familievejleder. I skoleteamene sidder skoleleder, kontaktperson, sundhedsplejersker, PPR og familievejleder. Derudover tilknyttes øvrige fagpersoner ad hoc alt efter problemstillingen. Der afholdes månedlige sagsmøder med skoler og dagtilbud, hvor teamet indgår i tværfaglig sparring. Det er distriktsteamenes opgave at sikre implementeringen af beredskabsplanen. Distriktsteamene har også til opgave at gennemse beredskabsplanen en gang årligt og melde tilbage, hvis der er behov for justeringer. Det er skoleleder og dagtilbudsleder, der står for at introducere nye versioner/revideringer af beredskabsplanen til medarbejderne ude på skoler og dagtilbud. Det er Familieafdelingens vurdering, at de tværfaglige distriktsteam understøtter et godt tværfagligt samarbejde, da denne organisering sikrer et kendskab til hinanden, hvilket gør samarbejdet mellem myndighed og skole/dagtilbud omkring de svære sager lettere. Det sker blandt andet ved, at medarbejdere fra skole eller dagtilbud er med inde hos Visitationen og udbrede sagen og fortælle om barnet og situationen. Barnet tilbydes også en tryghedsperson igennem sagsforløbet, som kan være den primære pædagog eller lærer omkring barnet. Tryghedspersonen er blandt andet med til børnesamtalen, eller følger dem til afhøring og lignende. Det er Familieafdelingens oplevelse, at både børn og forældre er glade for at have en tryghedsperson, som de kender.

En anden kommune har i forbindelse med overgrebspakken nedsat et formaliseret samarbejdsforum med deltagelse af politi, kommune og hospital. Formålet er at opsamle viden og koordinere indsatsen samt at rådgive og vejlede institutioner, skoler, ansatte i kommunen samt borgere/forældre ved mistanke om vold og overgreb. Fra kommunen indgår ca. 10 personer, herunder Centerchef for Børn og Familie, børne- og familiechef, ledere ude fra skole- og dagtilbud, psykologer samt en psykologfaglig koordinator. I samarbejdsforummet mødes de ca. seks gange om året. Forummet bliver brugt til sparring mellem politi, Familieafdelingen og hospitalet, til opdatering af data, antal sager af forskellig karakter, og til at dele overvejelser omkring udviklingstendenser. Forummet har også til opgave at understøtte implementeringen af beredskabsplanen. De uddeler en pixie-version og holder oplæg på personalemøder på skoler og i dagtilbud minimum én gang om året. De har også ansvar for at afholde faglige udviklingsdage om krænkelser og vold, og sikre efteruddannelse og et fælles fokus på vold.

3.4 Systematisk screening

Enkelte kommuner arbejder med systematisk screening for vold. Det ser vi i de kommuner, som indgår i projektet Sammen Uden Vold – småbørnsfamilier. Det er et udviklingsprojekt, som skal styrke den tidlige forebyggelse af vold i familien og forbedre støtten til småbørnsfamilier, der lever med voldsomme konflikter eller partnervold. Mary Fonden har i samarbejde med Ole Kirk's Fond og Dialog Mod Vold udviklet en model for, hvordan sundhedsplejersker screener for voldsomme konflikter og vold på deres rutinemæssige besøg i løbet af barnets første år. Sundhedsplejersker i de fem samarbejdskommuner (Albertslund, Glostrup, Hvidovre, Helsingør og Høje-Taastrup) bliver uddannet i at bruge screeningsmodellen og i at rådgive og henvise forældre, der oplever voldsomme konflikter eller vold, videre til den relevante hjælp.⁴

⁴ Læs mere her: [Sammen uden vold - Småbørnsforældre - MaryFonden.dk](https://www.maryfonden.dk/sammen-uden-vold-smaebørnsforældre)

Kapitel 4

Sagshåndtering

4. Sagshåndtering

Fase 2, håndtering, drejer sig om kommunernes tiltag og praksis ved sager om børn og unge, der oplever vold i familien. En stor del af arbejdsgangen ift. håndtering af sager om børn og unge, som oplever vold i familien, er lovmæssigt reguleret. De særlige tiltag, vi ser i kommunerne ift. håndtering, er derfor hovedsageligt tiltag, som har til formål at sikre kvalitet i sagshåndteringen. Det handler blandt andet om tiltag, som kan kvalificere sagshåndteringen, sikre at der bliver handlet rettidigt, og styrke samarbejdet med relevante parter, herunder Børnehusene og politi.

Kommuner, der har oplyst om særlige tiltag indenfor håndtering, har typisk implementeret modtageteams eller akutteams, som skal sikre en effektiv og rettidig behandling af underretninger. Flere kommuner har også organiseret sig med nøglepersoner eller voldsfaglige teams. Der kan være et overlap mellem disse funktioner.

4.1 Modtageteams og nøglepersoner

Kommunerne skal senest 24 timer efter modtagelsen af en underretning vurdere, om der er behov for at iværksætte akutte foranstaltninger over for barnet eller den unge (*ServiceLOVEN §§ 155, 115 a og 115 b (Barnets Lov § 136)*). For at sikre rettidig håndtering af sager om vold, har flere kommuner etableret såkaldte modtageteams eller akutteams. Disse teams foretager typisk den akutte sagsbehandling.

I nogle kommuner er der rådgivere i myndighed, som har en særlig viden om vold. I nogle kommuner er disse rådgivere også en del af et modtageteam. Det varierer kommunerne imellem, hvordan nøglepersonerne har opnået deres viden, og hvilke funktioner de har. Ofte er nøglepersonernes viden dog opnået i et samspil mellem kompetenceudvikling, løbende opdatering på området blandt andet gennem deltagelse på Børnehusenes kommunerunder og temadage, samt gennem erfaring med håndtering af sager om vold. Nøglepersonerne fungerer typisk som kvalificerende sparringspartner for rådgivere i myndighed. Derudover kan de have en rådgivende funktion ift. almenområdet. Nøglepersonerne fungerer også typisk som bindeled mellem kommuner og Børnehusene og politi.

De danske børnehuse

De danske børnehuse er betegnelsen for en organisatorisk model, som blev vedtaget i 2012, med henblik på at styrke rammerne for det tværsektorielle samarbejde i sager om overgreb mod børn og unge. I børnehuse samles relevante myndigheder, såsom politi, socialrådgivere og psykologer, for at sikre en koordineret og tværfaglig indsats og desuden for at sikre, at barnet eller den unge belastes mindst muligt i forløbet. Der findes i alt fem børnehuse i Danmark, ét i hver region. Børnehuse er bl.a. forpligtede til at yde rådgivning og vejledning til kommunerne i relevante sager og at bistå myndighedsrådgiveren i at vurdere, undersøge og udrede barnets eller den unges behov for støtte. Børnehuse er også forpligtede til at indgå faste, formaliserede samarbejdsaftaler med samtlige kommuner og politikredse i regionen, samt et retsmedicinsk institut og en sygehusafdeling, der varetager højt specialiserede funktioner i forbindelse med overgreb mod børn og unge (*Bekendtgørelsen om børnehuse § 2, 3 og 7*). I den forbindelse afholder de danske børnehuse blandt andet følgende tværsektorielle aktiviteter: Kommunerunde, som er et årligt møde mellem børnehuset og de kommuner, der er tilknyttet det pågældende børnehus. Formålet med mødet er at drøfte samarbejdet mellem parterne og generel erfaringsudveksling. Temadag(e) for kommunerne, hvor der er fokus på vidensdeling mellem parterne, og hvor forskellige emner på området tages op f.eks. ved oplæg fra eksterne aktører. Børnehussamråd, som er et forum, hvor børnehuset inviterer deres faste samarbejdspartnere (politi, retsmedicinsk institut og sygehuse) samt udvalgte kommuner ind til drøftelser af samarbejde og erfaringsudveksling. Børnehussamrådet afholdes med faste intervaller f.eks. hver eller hver anden måned.

Inddragelse af politi

Når kommunerne via en underretning bliver opmærksomme på, at et barn eller en ung har været udsat for vold eller overgreb, kan de inddrage politiet. Det kan ske i varierende omfang. Kommunerne har mulighed for at anvende politiets rådgivning med henblik på at drøfte, hvorvidt sagen skal anmeldes, samt det videre forløb af en eventuel strafferetslig efterforskning. Drøftelserne foregår ofte ved, at kommunen retter telefonisk henvendelse til deres kontaktperson i det lokale politi, hvorefter parterne udveksler oplysninger om barnet eller den unge samt dennes familie, og på baggrund heraf vurderer sagen.

Politiet er desuden involveret i forskellige trin i den konkrete sagsbehandling. Hvis mistanken om vold eller overgreb begået mod barnet eller den unge retter sig mod én eller begge forældre, må kommunen ikke orientere forældrene om underretningen. Her indgår kommunen og politiet i en dialog om, hvornår forældrene skal orienteres om underretningen. Hvis kommunen har besluttet, at sagen skal tages videre i børnehuset, er det politiet, som tager stilling til, hvorvidt der skal foretages en retsmedicinsk undersøgelse og en videoafhøring af barnet eller den unge. Hvis sagen anmeldes til politiet, er det politiet, der afgør, hvornår der må rettes henvendelse herom til forældrene. Det er dog stadig kommunens ansvar, at barnet eller den unges behov for støtte imødekommes i hele processen.

Eksempler på modtageteams

En kommune har etableret afdelingen Styrket Modtagelse under Center for Børne- og Ungerådgivning. Afdelingens formål er bl.a. at lave en tidlig og effektiv indsats for børn, unge og familier i udsatte positioner og bringe centerets socialrådgivere tættere på skolerne, institutionerne og klubberne for at sikre en helhedsorienteret løsning på tværs. Der er 10-15 medarbejdere i afdelingen, som screener underretninger, foretager 24-timers vurderinger og skaber dialog med familier, som har brug for en social indsats. I Styrket Modtagelse er ligeledes deres netværks- og sikkerhedsgruppe, som iværksætter foranstaltninger efter serviceloven.

I en anden kommune er det et såkaldt Akutteam, der står for den faglige vurdering af sagen indenfor 24 timer og ligeledes iværksætte en indsats indenfor 24 timer. Selve risikovurderingen laves oftest i samarbejde med politiet. De er fire socialrådgivere i Akutteamet. Det er dem, som forestår børnesamtalerne, deltager i afhøringerne og afholder partshøringsamtaler med forældre, samt iværksætter akutte indsatser ved behov herfor. Akutteamets socialrådgivere bliver løbende kompetenceudviklet, fx undervisningssessioner omkring brugen af bestemte metoder, eller temadage omkring screening, sikkerhedsplaner og metodeudvikling. Sagsbehandlerne i Akutteamet har altid debriefing med leder omkring sager.

Eksempler på nøglepersoner

I en kommune har man i Familiecenteret oprettet ”Team mod overgreb og traumer”, som besidder den faglige viden og ekspertise i sager om vold og seksuelle overgreb. Teamet består af forskellige fagligheder, herunder psykologer og pædagoger, der har efteruddannelser inden for specifikke områder, herunder vold. Disse kan kontaktes for sparring, råd og vejledning i sagerne – det er både myndighed, der kan søge sparring, men også skoler og dagtilbud kan kontakte teamet.

I en anden kommune har man i Familieafdelingen ansat fire socialrådgivere med specialiseret viden om børn og unge, der oplever vold. Socialrådgiverne har flerårig faglig erfaring samt deltager årligt på relevante kurser fra blandt andet Socialstyrelsen, Børnehus Nord, Red Barnet og SISO, og to af socialrådgiverne har også en diplomuddannelse på området. Med jævne mellemrum besøger de almenområdet (skoler, dagtilbud, dagplejere, sundhedspleje og PPR), for at holde et oplæg om beredskabsplanen. Derudover kan man kontakte de fire socialrådgivere med specialiseret voldsfaglig viden for sparring ved mistanke om vold, og de kan bistå ved børnesamtalerne ude på skolerne.

I en tredje kommune har man i Familierådgivningen udpeget fem socialrådgivere, herunder en teamleder, som nøglepersoner indenfor volds- og overgrebssager. Nøglepersonerne kan anvendes til sparring, forberedelse af børnesamtaler, dialog med politiet og børnehuset ift. konkrete sager, udarbejdelse af sikkerhedsplaner mv. De er tilgængelige for de resterende socialrådgivere i afdelingen og kan bookes ved behov. Familierådgivningen har udarbejdet en arbejdsgangsbeskrivelse, der er guidende for arbejdet med disse problemstillinger, herunder hvordan medarbejderne kan inddrage nøglepersonerne og andre relevante fagpersoner. De fem nøglepersoner deltager i de kurser og årlige temadage, som udbydes af Børnehus Midt, og står herefter for at indsamle og videreformidle det materiale, de får adgang til. Nøglepersonerne har også flere gange deltaget i Socialstyrelsens temadage omhandlende vold og overgreb. Hver anden måned mødes nøglepersonerne med det formål at vidensdele og sparre.

Kapitel 5

Rådgivning og behandling

5. Rådgivning og behandling

Rådgivnings- og behandlingstilbud omhandler de foranstaltninger, som kommunerne iværksætter efter sagsbehandling og evt. børnefaglig undersøgelse. Det kan være familiebehandling, psykologforløb, traumebehandling, vredeshåndteringskursus, anbringelse samt samarbejde og tilkøb ved eksterne tilbud såsom Dialog Mod Vold eller Børnehuset. Kommunerne gør brug af eksterne aktørers tilbud, nogle har interne tilbud i kommunen, og så er der en del, der gør brug af børnehusene. Særligt de mindre kommuner beskriver, at det er vanskeligt at have specialiserede tilbud målrettet de forskellige typer af problematikker, idet kommunen har få børn og dermed få sager. Flere mindre kommuner tilkøber tiltag hos nærliggende større kommuner eller andre organisationer. Det er vores vurdering, at det ville være nyttigt at få et mere systematisk overblik over de behandlings- og rådgivningstilbud, kommunerne anvender til familier med vold.

De indsatser, som kommunerne tilbyder, varierer på flere parametre. Nogle indsatser er forebyggende, mens andre er af en mere behandlende karakter. De forebyggende indsatser kan bestå i kommunens familiebehandling, hvor en del kommuner anvender tilgangen "circle of security", som blandt andet skal styrke forældres omsorgskompetencer. De forebyggende tiltag kan også være mere voldspecialiserede. Her kan tilbuddene være målrettet forældre (ofte nybagte), hvor der er forøget risiko for vold. Tilbuddene varierer også ift., om de er målrettet børnene, begge forældre eller hhv. en voldsudøvende eller voldsudsat forælder. Tilbud til børn ser vi typisk, når børnene har været udsat for vold, mens tilbud til forældre både kan have en forebyggende og en behandlende karakter. Endelig ser vi en variation i, om tilbuddene er gruppeforløb eller individuel behandling.

Derudover varierer det, hvordan indsatserne er opstået, finansieret og organiseret. En stor del af de voldspecialiserede tilbud, som ligger udover kommunernes generelle familiebehandling, er etableret på pulje- eller fondsmidler. De har ofte karakter af at være udviklingsprojekter, hvor forankringen kan være usikker. Enkelte kommuner har etableret mere varige indsatser til børn, unge eller forældre, som har været udsat for vold i nære relationer. Derudover har en del af kommunerne et samarbejde med civilsamfundsorganisationer, og kan henviser relevante borgere til rådgivning, støtte eller behandling hos dem.

Hovedparten af kommunerne gør desuden brug af de behandlingstilbud, der er for voldsudsatte børn, i Børnehusene. Enkelte af kommunerne fortæller dog, at det kan være en udfordring at bruge Børnehusene, hvis det ligger langt fra kommunen.

Serviceoven § 52 (Barnets Lov § 32)

Kommunen skal tilbyde foranstaltninger, når de vurderer, at det vil være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte, og de skal vælge de foranstaltninger, der bedst kan løse de problemer og behov, der er afdækket gennem den børnefaglige undersøgelse. Støtten kan kun iværksættes efter gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse, men i særlige tilfælde kan der dog iværksættes foreløbig eller akut støtte sideløbende med undersøgelsen. Kommunen kan iværksætte hjælp inden for følgende typer af tilbud:

- Ophold i dagtilbud, fritidshjem, ungdomsklub, uddannelsessted el.lign.
- Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet.
- Familiebehandling eller behandling af barnets eller den unges problemer. Der kan også laves en sikkerhedsplan, som tager udgangspunkt i Signs of Safety-metoden (SOS).
- Døgnophold for både forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge og andre medlemmer af familien i en almen plejefamilie, i en forstærket plejefamilie, i en specialiseret plejefamilie, på et opholdssted eller på en døgninstitution.
- Aflastningsordning i en almen plejefamilie, i en forstærket plejefamilie, i en specialiseret plejefamilie eller i en netværksplejefamilie, på et opholdssted eller på en døgninstitution.
- Udpegning af en fast kontaktperson for barnet eller den unge eller for hele familien.
- Anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet på et anbringelsessted.
- Formidling af praktiktilbud hos en offentlig eller privat arbejdsgiver for den unge og i den forbindelse udbetaling af godtgørelse til den unge.
- Anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte.

Eksempel på forebyggende tilbud

Forældrekurset TryghedsCirklen er en metode, som er baseret på en tilknytningsteori, der hedder Circle Of Security. Den kom til Danmark i 2013 og anvendes i flere danske kommuner. Forældrekurset er designet til at fremme en god forbindelse mellem forældre og børn. Interventionerne er primært rettet mod forældrenes evne til at forstå barnets grundlæggende behov for tryghed, tilhørsforhold og autonomi, så barnets tryghed og selvforståelse øges. COS tilbydes enten som et kursus for forældre i grupper (COS-P) eller for forældre individuelt. Som gruppetilbud vil det typisk bestå af 8 sessioner på halvanden til to timer. Kurset anvendes selektivt til forældre, der oplever belastninger og udfordringer i hverdagen, i samlivet eller i forholdet til barnet. Det kan f.eks. være forældre, der har psykiske problemer eller rusmiddelproblematikker.

Eksempler på indsatser til familier med vold

Under et frikommuneforsøg blev der i 2016 etableret et kommunenetværk, det såkaldte 4K samarbejde. Det har til formål at skabe en fælles og tværkommunal akutfunktion. En del af samarbejdet er et tiltag, som kaldes 'Samarbejde efter skilsmisse' (SES). Formålet er at reducere fysiske og psykiske konsekvenser ved skilsmisse i parforhold, hvor der har været vold. Det kan både være skilsmisser, hvor den voldsudøvende part har og ikke har samvær med barnet. Tiltaget er et kursus til forældre, hvor de over tre kursusgange af tre timer får viden om børns reaktioner på forældres konflikter og om konflikthåndtering. Forældrene får gennem kurset en række redskaber, som også ligger tilgængelige på en digital platform.

Fem kommuner deltager i projektet 'Sammen Uden Vold'. Som en del af projektet opstartes et gruppetilbud i hver kommune til forældre, der oplever voldsomme konflikter eller partnervold. Gruppeforløbet er målrettet begge forældre og fokuserer på konflikthåndtering og på at give forældrene viden om vold. Formålet er at give forældrene redskaber til at forebygge en eskalering af deres konflikter, og dermed fremme trivsel hos hele familien og ikke mindst det lille barn. Konflikthåndterings-gruppeforløbet ledes af en sundhedsplejerske og en familiebehandler/socialrådgiver i kommunen og bygger på 'kollaborativ psykoedukation', hvor parret sammen arbejder om at forstå og genkende voldens udtryk med et fokus på følelsesregulering, gensidig forståelse, familiedannelse, åben kommunikation og mentalisering.

Tre kommuner deltager i et modningsprojekt omkring Interventionsmodellen Videre Uden Vold. Projektet er finansieret af Bolig- og Socialstyrelsen og organisationen Dialog Mod Vold varetager projektledelsen. Udover de tre kommuner deltager Københavns Politikreds og organisationerne Dialog Mod Vold, LOKK, Lev Uden Vold, Mødrehjælpen og Mandecenteret. Fra kommunerne deltager flere teams med medarbejdere, der har borgerkontakt. Projektet har til formål at modne en indsatsmodel, som skal sikre opsporing og hurtig, fokuseret hjælp til personer, der er udsat for eller udøver vold i nære relationer. Det består af et rådgivningsforløb på fem samtaler til en voldsudøvende eller voldsudsat forælder. Som en del af projektet er forskellige medarbejdere blevet undervist i voldsfaglig viden af medarbejdere fra Mandecenteret, Lev Uden Vold, LOKK, Dialog Mod Vold og politiet. Undervisningen omhandlede bl.a. viden om forskellige voldsformer, opsporing af børn i familier med vold og samtaler om vold. Medarbejderne, som har modtaget undervisningen, har til opgave at viderebringe denne viden og kendskab til projektet til deres kollegaer. Igennem projektet 'Videre Uden Vold' kan kommunen dog henvise borgere til Lev uden Vold, som henviser videre til det rette rådgivningsforløb i én af de deltagende organisationer.

Kapitel 6

Cases

6. Cases

6. Cases

Udover eksempler på afgrænsede tiltag og indsatser i kommunerne, har vi lavet case-beskrivelser af lovende praksis fra hhv. Roskilde, Hedensted og Aarhus Kommune.

Disse cases er alle kendetegnet ved deres fokus på tidlige interventioner og tværfaglige tilgange til arbejdet med børn i mistrivsel. Hvert tiltag er integreret i en overordnet model for kommunens indsats på børneområdet, kendt som henholdsvis Roskildemodellen, Styrke på Tværs og Relationel Velfærd. Tiltagene indeholder ikke specialiserede voldsfaglige indsatser, men de er målrettet børn, der oplever forskellige former for mistrivsel, herunder børn der oplever vold i hjemmet.

I udvælgelsen af de tre kommunale tiltag har vi prioriteret tiltag med vægt på tidlige interventioner og tværfaglige tilgange til arbejdet med børn i mistrivsel. Alle tre kommuner har en organisering, der er rammesat som en model eller strategi med tværfaglighed og 'tidlig indsats' som et hovedelement. De kommunale modeller indeholder eksempelvis specifikke værktøjer eller procedurebeskrivelser for det tværfaglige samarbejde. Så vidt muligt har vi prioriteret tiltag, som bygger på vidensbaserede metoder, og som er eksternt evalueret. Endelig har vi forsøgt at opnå en variation i case-kommunernes størrelse.

6.1 Roskildemodellen

Baggrund og formål

Roskildemodellen har været en del af Roskilde Kommune praksis i mange år. I 2018 blev den eksisterende model revideret som en del af programmet Tidlig indsats, der havde til formål at forebygge ulighed i læring og trivsel blandt børn og unge. Programmet skulle sikre en fælles retning i kommunen og en tættere koordinering af igangværende og nye indsatser. Roskildemodellen skulle derfor i højere grad understøtte det tidlige tværgående samarbejde omkring børn og unge i mistrivsel.⁵

Modellen bygger på fem grundværdier, der tilsammen udgør et fælles mindset hos kommunens medarbejdere og danner et fundament for arbejdet med en tidlig indsats.⁶

Den består af tre hovedelementer i form af en interaktiv lineal, guides til tværgående samarbejde og en videnssamling om tidlig indsats, som er samlet på Roskildemodellens hjemmeside Roskildemodellen.dk⁷. Elementerne fungerer som en fælles referenceramme, der på tværs af kommunen skal sikre, at der handles og iværksættes en tidlig og tværfaglig indsats, når de første tegn på mistrivsel hos børn og unge viser sig.

Faglig systematik omkring tværfaglige samarbejder

En grundsten ved den reviderede Roskildemodel er, at den skal være let tilgængelig og brugervenlig for alle fagpersoner i kommunen. Modellens hjemmeside indeholder et samlet overblik over hvilke muligheder og rammer, der er for tværfaglig vejledning og sparring i relation til børn og unges mistrivsel, og hvilke krav der er til tværfaglig koordinering.

Et centralt tværfagligt samarbejde er kommunens fokusteammøder. Disse sikrer en ensartet procedure for opsporing af tegn på mistrivsel, på tværs af skoler, daginstitutioner og familieafdelingen. Ved fokusteammøder deltager fagpersoner fra forskellige fagområder med forskellige perspektiver og tilgange samt opfattelser af, hvornår noget er bekymrende.

Roskildemodellens fem grundværdier:

- Anerkendende tilgang
- Ressourceorienterede børnesyn
- Helhedsorienterede indsatser
- Børneperspektivet
- Løsningsorienteret tilgang

Fakta om Fokusteammøder

Til alle dagtilbud og skoler er der tilknyttet et fokusteam, som er et tværfagligt team bestående af den pædagogiske leder/skoleleder, medarbejdere fra PPR og frem-skudt socialrådgiver fra Børn og Unge.

Forud for fokusteammødet udfylder fagpersonerne et forberedelseskema, hvor de ud fra Linealen skal forholde sig til aktuelle bekymringsniveau.

⁵ [Tidlig opsporing og reaktion på mistrivsel hos små børn. Inspiration fra den kommunale praksis \(sbst.dk\)](#)

⁶ [Haandbog-december-2021.pdf \(roskildemodellen.dk\)](#)

⁷ [ROSKILDEMODELLEN](#)

På modellens hjemmeside kan fagpersoner også finde standardskabeloner og skemaer, som benyttes i den tidlige indsats, f.eks. underretningsskema og indstillingsskema til PPR.

Det samlede overblik over handlemuligheder og rammesætning for tværgående samarbejder er en forudsætning for, at kommunen lykkes med en tidlig opsporing af mistrivsel hos børn og unge. Den interviewede tværgående koordinator i Roskilde Kommune beskriver modellen som et godt fundament og værktøj til dialog mellem medarbejderne ift. at få af-dækket graden af bekymring samt tegnene på begyndende mistrivsel, herunder tegn på vold.

Viden om vold og handleveje styrker opsporing af vold i familien

Dele af Roskildemodellen bygger på kommunens beredskabsplan om vold og seksuelle overgreb mod børn og unge. Modellens hjemmeside indeholder bl.a. viden om fysisk og psykisk vold samt seksuelle og digitale overgreb. Dette inkluderer informationer om fysiske, psykiske og adfærdsmæssige tegn, der kan indikere vold. Modellen tilbyder en fælles platform for vidensdeling om vold og overgreb, hvilket gør det muligt for den enkelte medarbejder at skærpe deres opmærksomhed på potentielle tegn på vold og overgreb hos børn og unge, de er bekymrede for.

Via guides om mulige handleveje understøtter modellen ligeledes fagpersoner i, hvordan de skal reagere i tilfælde af, at de har en bekymring, mistanke eller viden om, at et barn udsættes for overgreb. Ved hjælp af Roskildemodellen kan medarbejdere ud fra en fælles viden systematisk screene for tegn på vold, vurdere graden af bekymring og bestemme, hvornår der skal reageres. Dette sikrer en ensartet tilgang til håndtering af vold i hele kommunen.

Linealen – et værktøj der understøtter et fælles fagligt sprog

Til at vurdere bekymringsgraden for børn og unge i begyndende mistrivsel, kan fagpersoner benytte det interaktive værktøj 'Linealen', som ligger på modellens hjemmeside. Fagpersonen besvarer en række spørgsmål, hvorefter linealen giver et forslag til bekymringsgrad. Fagpersonen foretager herefter den endelige vurdering. Linealen har til formål at fremme systematik og refleksion i arbejdet med den tidlige opsporing af mistrivsel. Ifølge den interviewede tværgående koordinator gør Linealen sagsprocessen lettere, da den er med til at etablere et fælles, fagligt sprog på tværs af kommunen. F.eks. er der en fælles forståelse af, hvad der menes med "bekymringsgrad 5". Det fælles sprog er med til at mindske misforståelser imellem fagpersoner og understøtter en fælles forståelse af, hvad der er bekymrende adfærd.

Besvarelsene som fagpersonen har indtastet, bliver samlet i en oversigt, som vedkommende kan gemme og bruge i det videre arbejde, f.eks. underretning eller journalføring. Linealen inkluderer ligeledes tjeklister over risiko- og beskyttelsesfaktorer, der fungerer som et opslagsværk for at vurdere bekymringsniveauet. Disse tjeklister hjælper fagpersoner med at dokumentere deres observationer og sikre, at sagen bliver tilstrækkeligt belyst.

Forudsætninger for implementering af Roskildemodellen

For at sikre løbende opdatering og vedligeholdelse af Roskildemodellen har kommunen nedsat en tværgående Roskildegruppe på forvaltningsniveau. Medarbejdere kan kontakte denne gruppe med ønsker eller forslag til forbedringer. Det er også gruppens opgave at introducere modellen til nye medarbejdere. Derudover har alle kommunens afdelinger, sko-

ler, klubber og institutioner én eller flere nøglepersoner, der sammen med ledelsen er ansvarlige for at implementere Roskildemodellen. Disse nøglepersoner har deltaget i workshops om modellen og er ansvarlige for at videreformidle denne viden til deres kolleger.

Fire gange årligt afholdes oplæg om modellen, hvor alle relevante faggrupper introduceres til værktøjet og dets indhold. Dette sikrer, at både nye og eksisterende medarbejdere er fortrolige med modellen.

6.2 Relationel velfærd i Aarhus Kommune

Baggrund og formål

Aarhus Kommune har siden 2019 været i gang med at implementere 'Relationel Velfærd' som tilgang i arbejdet omkring børn og familier med behov for særlig støtte. Med Relationel Velfærd vil kommunen i højere grad investere i tidlige indsatser, så indsatserne bliver mindre indgribende for familierne, og samtidig spare kommunen for udgifter til mere indgribende foranstaltninger.

De første år arbejdede man kun på myndighedsområdet bl.a. i projektet Relationel Familierådgivning. I 2023 udvidede Børn, Familier og Fællesskaber indsatsen ved at etablere tværfaglige teams bestående af behandlere og pædagoger fra hhv. Børnecentret og Center for Specialpædagogiske Børnetilbud, samt socialrådgivere fra Familiecentret, der varetager myndighedsopgaven.

Tilgangen har til formål at styrke samarbejdet mellem myndighed, udfører-indsatsen, skoler, dagtilbud, klub og interessenter i civilsamfundet og lokalområdet med henblik på, at børn og familier i mistrivsel hurtigere og lettere får den rette støtte. Dette indebærer en ny struktur, hvor myndighedsrådgivere og familiebehandlere (udfører-indsatsen) samles i lokalforankrede teams med et tæt samarbejde med skoler, daginstitutioner, klubber, PPR og sundhedsplejen i de enkelte distrikter.

Egne beregninger fra Aarhus Kommune har vist, at Relationel Velfærd udgør en positiv business case, der er økonomisk effektiviserende ift. brugen af sociale foranstaltninger.

En ekstern evaluering fra 2022⁸ af anvendelsen af tilgangen på myndighedsområdet finder det sandsynliggjort, at Relationel Velfærd giver en forbedret faglig kvalitet i det sociale myndighedsarbejde, og reducerer det reelle behov for foranstaltninger. Samtidig viser evalueringen, at både familier og rådgivere oplever, at tilgangen er virksom til at håndtere og afhjælpe problemer og udfordringer.

Evalueringen af tilgangen på myndighedsområdet viste positive resultater i forhold til:

- Tidlig koordineret indsats for børn og unge i udsatte positioner.
- Økonomiske besparelser pga. færre henvisninger til mere indgribende foranstaltninger.
- Ligeværdigt tværfagligt samarbejde.
- Tilfredshed og udvikling hos børn, unge og familier.
- En mere positiv socialkapital måling hos medarbejderne.

Tværfaglige distriktsteams

Før implementeringen af de tværfaglige distriktsteams blev børnesager behandlet i ét samlet myndighedscenter (familiecentret) og to udførercentre. Det var dog oplevelsen i kommunen, at vigtig viden gik tabt, når familien blev viderehenvist fra myndigheds- til udførercentre. Der var også udfordringer med lange ventetider på de forskellige tilbud, samt familier, som blev henvist til indsatser, der ikke havde den ønskede effekt. Ifølge den interviewede

⁸ [Relationel-Familieraadgivning_evaluering.-FINAL_5.7.202255.pdf](#)

afdelingsleder fra Børn, Familie og Fællesskaber i Aarhus kommune imødekommer de nye distriktsteams en række af disse udfordringer, blandt andet fordi distriktsteamet har mulighed for at handle hurtigere og have et tættere tværfagligt samarbejde. Distriktsteamet kan også selv varetage forskellige indsatser pga. teamets tværfaglige sammensætning. Derved undgår familien at skulle viderehenvises til andre afdelinger samt de potentielle ventetider, det kan medfølge.

Den nye struktur muliggør, at forskellige faggrupper opbygger et bedre kendskab og tillid til hinandens faglige kompetencer. Det understøtter faglig sparring og tættere samarbejde omkring familierne. Hvert distriktsteam samarbejder tæt med de skoler, dagtilbud og klubber, som er i distriktet, og mange af skolerne har stillet lokaler til rådighed for teamets medarbejdere. Skolerne og dagtilbuddene og distriktsteamets medarbejdere har fået større kendskab til hinanden, hvilket har åbnet op for mere uformel sparring, fleksibilitet og samarbejder imellem myndighed og almenområdet. Det medfører en mere koordineret støtte til børn og familier og øgede muligheder for en tidlig og forebyggende indsats. Teamets tættere samarbejde med lærere og pædagoger og deres tilstedeværelse ude på skolerne har også haft en positiv betydning for samarbejdet med og inddragelse af forældrene, vurderer den interviewede leder fra Børn, Familier og Fællesskaber i Aarhus kommune. Det er bl.a. med til at nedbryde fordomme om myndighedsområdet.

Fra systemisk velfærd til relationel velfærd

Det tættere og mere fleksible samarbejde i de nedsatte distriktsteams skal understøtte en praksis, hvor kommunens fagpersoner har mere frihed til at opbygge tillidsfulde relationer med de familier, der har brug for særlig støtte. Arbejdet med familierne skal tage afsæt i den enkelte families udfordringer og eget bud på løsninger. Kommunen bevæger sig hermed væk fra en mere 'systemisk velfærd' med regler og silotænkning, hvor familien skal passe ind i bestemte rammer.

Den interviewede afdelingsleder i familiecentret vurderer, at tilgangen kan bidrage til opsporing af vold i familien, fordi medarbejdere i distriktsteamsene oplever en tættere kontakt til familierne samt en større gennemsigtighed i arbejdet med familien. Relationel Velfærd er endnu ikke fuldt implementeret i hele kommunen⁹, men den interviewede leder i Børn, Familier og Fællesskaber har en forhåbning om, at opsporing af denne målgruppe bliver nemmere i fremtiden, fordi familierne får mere tillid til medarbejderne i distriktsteamsene gerne vil hjælpe dem og mindre nervøse for, at kommunen fx vil anbringe deres børn, hvis familien fortæller om volden. Det er karakteristisk for familiernes fortællinger, at de oplever, at samarbejdet og deres relationen til er baseret på anerkendelse, tryghed og tillid.

⁹ I februar 2025 vil der være lokalforankrede teams i alle distrikter i hele Aarhus kommune.

Principper for Relationel Velfærd:

1. Vision - det gode liv: Lad borgernes drømme, håb og mening styre den samlede indsats.
2. Kapabiliteter: Opbyg borgernes kapabiliteter til at gribe de muligheder, de har. Kapabiliteter kan fx være læring, sundhed, fællesskab og relationer.
3. Relationer først og fremmest: Sæt relationerne først, når hjælpen tilrettelægges. Understøt forbindelser.
4. Forbinde flere forskellige ressource typer: Forbind flere typer af ressourcer - penge, viden, tid, kompetencer, netværk og ting, som borgerne råder over
5. Skabe muligheder: Begynd med mulighederne i stedet for kun at fokusere på risikofaktorer i borgernes tilværelse.
6. Luk op og nær omsorg for alle: Brug færre kræfter på visitation og flere kræfter på kerneopgaverne – til glæde for både borgere og medarbejdere.

De første fund fra den igangværende evaluering af Relationel Velfærd i de tværfaglige distriktsteams peger på nedenstående forandring, som i citatform beskriver den igangværende udvikling:

Fra	Til
"Socialrådgiver var en postkasse for vores frustrationer, fordi det hele var i kasser" (forælder)	"Konsulenten er en samarbejdspartner, der finder på kreative løsninger sammen med os" (Forældre)
"Socialrådgiver var en postkasse for vores frustrationer, fordi det hele var i kasser" (forælder)	"Hun finder ud af nye måder at gøre tingene på og kan sætte det i gang med det samme" (Forælder)
"Jeg har altid følt, at jeg skulle leve op til krav i systemet uden at mine behov blev inddraget" (Forældre)	"Nu bliver jeg lyttet til, og mine behov bliver taget alvorligt" (Forælder)
"Forventningen var, at jeg skulle fixe problemet" (Medarbejder)	"nu spørger jeg: Hvordan kan jeg understøtte den forandring som I ønsker?" (Medarbejder)
"Der var fokus på at gøre noget. Dvs. sende en henvisning" (Medarbejder)	"Der er ro til at finde ud af, hvad der er den bedste løsning for familien." (Medarbejder)
"Følelsen af at arbejde lidt <i>forbudt</i> for at imødekomme familiernes behov" (Medarbejder)	"Frihed til at sætte det i gang, der er behov for i familierne" (Medarbejder)
"Så sad vi til netværksmøderne og sagde: Hvad siger Socialforvaltningen til det?" (Samarbejdspartner på skole)	"Til netværksmøderne spørger vi nu: Hvad kan vi sammen hjælpe familien?" (Samarbejdspartner på skole)

Forudsætninger for implementering af Relationel Velfærd

Aarhus Kommune arbejder med Relationel Velfærd ud fra en aktionslæringstilgang. Aktionslæringsprocessen forløber over tid, hvor forskellige aktører fra organisations- og praksisniveau inddrages undervejs. Med tilgangen fastlægges rammer for at indsamle erfaringer fra praksis og sikre en videre udvikling samt implementeringen af Relationel Velfærd.

Implementering af denne måde at arbejde på har krævet en gennemgribende ændring i kommunens organisering med etableringen af 45 nye tværfaglige distriktsteams, hvor medarbejdere fra afdelinger med specialiserede indsatser og afgrænsede opgaver, er blevet fordelt i de tværfaglige distriktsteams. De skal nu indgå i nye arbejds gange og i et team med andre faggrupper. Det kan være en svær øvelse at sætte forskellige fagligheder sammen, og der skal i den forbindelse bruges ressourcer på bl.a. teambuilding og etablering af nye arbejds gange og opkvalificering, så det sikres at alle besidder en fælles grundlæggende viden, blandt andet om vold.

6.3 Styrke på tværs i Hedensted Kommune

Baggrund og formål

Projektet 'Styrke på Tværs' blev iværksat i 2017 som et led i Hedensted Kommunes arbejde med at styrke det tværgående samarbejde på småbørnsområdet. Kommunen har fået tildelt satspuljemidler til projektet gennem Sundhedsstyrelsen. 'Styrke på Tværs' har til formål at styrke den tidlige indsats til sårbare familier med børn i alderen 0-6 år og bygger på samarbejdet mellem sundhedspleje, dagtilbud og indskoling.

Hedensted Kommune har med projektet udviklet forskellige indsatser, der har til hensigt at skabe en rød tråd i sundhedsplejens indsatser i løbet af barnets liv fra graviditet til skole. I denne beskrivelse vil der være et særligt fokus på indsatserne om Overgangsbesøg og Tryghedscirklen, samt hvordan disse indsatser understøtter kommunens arbejde med at opspore og forebygge vold i familien.

'Styrke på Tværs' indeholder derudover nogle arbejdsværktøjer (Børnelinealen, Reflektionscirklen og Samarbejdsguiden), der udgør en fælles tværfaglig referenceramme, som sikrer en helhedsorienteret indsats med fælles sprog og tilgange.

Indsatser i projektet:

- Tværfaglige overgangsbesøg
 - 1) overgangsbesøg: Hjem → dagpleje/vuggestue
 - 2) overgangsbesøg: Dagpleje/vuggestue → børnehave
 - 3) overgangsbesøg: Børnehave → skole
- Grov- og finmotorisk screening af 3½ årige børn og opfølgende sundhedssamtale med forældre der varetages af en sundhedsplejerske og barnets primærpædagog.
- Småbørnsteam/korte rådgivningsforløb for sårbare børn eller børn i moderat trivsel hvor en familiekonsulent bliver tilknyttet familien.
- Tryghedscirklen (COS-P) – gruppeforløb for forældre.
- Sundhedsplejen deltager i underretningsmøder.

Indsatsen blev evalueret i 2021.

Samarbejdet styrkes

'Styrke på Tværs' har haft et særligt fokus på at styrke kommunens tværfaglige praksis på småbørnsområdet. Flere af indsatserne giver mulighed for, at fagpersoner på tværs af afdelinger i myndighed og almenområdet oftere mødes omkring arbejdet med en familie. Det betyder, at de har godt kendskab til hinanden og forskellige fagpersoners arbejdsgange. Dette resulterer dels i en mere helhedsorienteret tilgang i arbejdet, men også en øget fleksibilitet i samarbejdet omkring en tidligere indsats for familien. Den interviewede leder i sundhedsplejen forklarer, at sundhedsplejen har mulighed for at invitere en myndighedsrådgiver fra familieafdelingen ud, inden de laver en underretning på familien, hvilket styrker trygheden og samarbejdet med familien. De lægger vægt på at komme ud til familien som en "samlet kommune" og hjælpe familien i et tidligt stadie. Det er med en opmærksomhed

på ikke at optrappe evt. konflikter i hjemmet og/eller konflikter mellem kommune og familie, hvilket har haft positiv effekt på samarbejdet med familierne samt på familierens motivation for at modtage hjælp. Ifølge den interviewede leder i sundhedsplejen, kan denne tilgang forebygge voldsepisoder, da vold ofte opstår, når familien føler sig alene, presset og magtesløse i forhold til deres situation og mangler andre handlemuligheder.

Tværfaglige overgangsbesøg

Indsatsen vedrørende overgangsbesøg blev igangsat for at sikre en tryk og sammenhængende overgang for barnet og forældrene fra f.eks. vuggestue til børnehave. Tilbuddet gælder alle forældre og består af tre tværfaglige overgangsbesøg med sundhedspleje, dagtilbud og/eller skole. At indsatsen er et generelt tilbud og gælder for alle familier, mindsker risikoen for stigmatisering.

Besøgene har til formål at styrke en tidlig og systematisk indsats for småbørn, som viser begyndende tegn på mistrivsel. Det gøres blandt andet ved at sikre, at vigtig viden om barnets trivsel og familiens situation ikke går tabt mellem overgangene. For at understøtte en systematik og en fælles ramme for overgangsbesøgene har kommunen udarbejdet fælles guides, skabeloner og dagsordner, som er tilgængelige på deres hjemmeside for både fagpersoner og forældre. Erfaringer fra projektet viser, at det er vigtigt, at intentionen med mødet fremgår tydeligt for både forældre og fagpersoner. Under besøget kan forældrene fortælle om barnets udvikling, og fagpersonerne kan supplere med deres viden. Sundhedsplejersken vil typisk have kendt barnet og familien i omkring et år inden det første overgangsbesøg, og hermed have opbygget en relation til familien samt viden om, hvordan kommunen bedst kan støtte op om evt. udfordringer i familien, når de starter i dagtilbuddet.

Den interviewede leder i sundhedsplejen vurderer, at sundhedsplejersken særlige viden om familien og ekstra støtte bidrager til en skærpet opmærksomhed i situationer med vold i familien. Den interviewede leder i sundhedsplejen vurderer også, at forældrene får en oplevelse af, at kommunen samarbejder, og der bliver skabt et tillidsfuldt rum, hvor forældrene støttes i at videregive væsentlige informationer om deres situation. En evaluering af indsatsen viser ligeledes, at sundhedsplejens deltagelse og forudgående relation giver mulighed for at få en dybere dialog under besøgene. Evalueringen viser desuden, at overgangsbesøgene opleves som trygge og positive for familien.

Aktiviteter i projektet:

- 1) Overgangsbesøg
 - a. Hjem → dagpleje: Sundhedsplejersken deltager i en del af familiens kontaktbesøg hos dagplejeren.
 - b. Hjem → vuggestue: Fælles hjemmebesøg med deltagelse af sundhedsplejersken og vuggestuepædagogen når barnet er 8-9 måneder. Der gives dertil et tilbud om, at forældre kan få en rundvisning i vuggestuen.
- 2) Overgangsbesøg
 - a. Dagpleje → børnehave: Sundhedsplejersken og primærpædagogen deltager i besøg hos dagplejeren, når barnet er ca. 2 år og 9 måneder. Der gives et tilbud om, at forældrene kan få en rundvisning i børnehaven.
 - b. Vuggestue → børnehave: Fælles hjemmebesøg med deltagelse af sundhedsplejerske samt afgivende og modtagende primærpædagog når barnet er ca. 2 år og 9 måneder. Alternativt kan der tilbydes møde i institutionen.
- 3) Overgangsbesøg
 - a. Børnehave → skole: Der afholdes hjemmebesøg eller møde i børnehaven/skolen med deltagelse af sundhedsplejerske, børnehave og skole.

Forældrekursus i Tryghedscirklen

Forældrekursus i Tryghedscirklen er et tilbud til forældre med børn i 0-7-årsalderen, som føler sig udfordret i rollen som forælder. Det er et kursusforløb over seks sessioner, som bygger på den forskningsbaserede metode Circle of Security Parenting. Forløbet tilbydes både monofagligt (af to sundhedsplejersker) og tværfagligt (af en sundhedsplejerske og en pædagog). Kurset har til hensigt at styrke forældrenes evner til at støtte, guide og skabe en tryk relation til deres børn. Forældrene får redskaber til at forstå og reagere på deres barns behov. Gennem videomateriale, oplæg og diskussioner reflekterer forældrene over deres rolle og betydning i relationen til barnet.

Forældrekurset Tryghedscirklen henvender sig til alle familier med børn i alderen 0-7 år og som gerne vil være en endnu bedre forælder. Dette tilbud er som sundhedsplejens andre indsatser, indenfor det sundhedsfremmende og forebyggende felt, og kan blandt andet bidrage til den tidlige forebyggelse af vold i hjemmet. Ifølge den interviewede leder i sundhedsplejen handler Tryghedscirklen blandt andet om at give forældrene konkrete redskaber til, hvordan de skal handle, når de føler sig magtesløse og befinder sig i pressede situationer. Det kan medvirke til at modvirke, at forældrene reagerer på svære situationer med brug af vold.

En udfordring ved at udbyde tilbuddet bredt er, at det ikke nødvendigvis er de familier, som har aller mest brug for tilbuddet, der deltager. Erfaringer fra slutevalueringen viser, at det kræver en stor indsats at motivere forældrene til at deltage.

Forudsætninger for implementering af Styrke på Tværs

Alle af projektets indsatser blev implementeret og forankret i kommunens praksis ved projektets afslutning i 2021, men pga. besparelser i 2023, blev indsatsen om Motorisk screening af 3 ½ årige børn nedlagt. Derudover blev indsatsen om Overgangsbesøg reduceret. Sundhedsplejen deltager nu kun i første overgang til dagpleje og vuggestue i alle familier. Ved anden og tredje overgang er det ved behov.

I 2021 blev der udarbejdet en ekstern slutevaluering som viste, at projektets indsatser har bidraget til en tidligere og mere systematisk opsporing af børn med særlige behov. Overordnet set har projektet haft positive resultater med at afprøve og implementere tværfaglige samarbejdsstrukturer. Projektet har bl.a. givet øget viden om screeningsredskaber og anvendelse af disse, systematisk tværfagligt samarbejde om overgange og familierne oplever at blive mødt med forståelse for deres behov og får tilbud der passer dertil.

Under projektperioden blev der nedsat en tværfaglig styregruppe, der sammen med projektlederen har været med til at sikre implementeringen af projektets indsatser. Det var et vigtigt parameter for projektets forankring, at der var en stærk projektorganisering med en strategisk og motiverende projektleder og en styregruppe, der kunne sikre den nødvendige beslutningskraft.

Resultater fra slutevalueringen viste, at projektets styregruppe har vurderet følgende principper, som værende særligt relevante for, at projektet kan lykkes:

- Respekt og tillid som grundsten for tværfagligt samarbejde
- Løbende professionel sparring
- Helhedsorienteret tilgang
- Fælles sproglig referenceramme

- Familien som medspiller

Et andet element der har medvirket til en positiv forankring af projektet er, at flere af indsatserne først blev afprøvet i udvalgte distrikter og dernæst tilpasset og udbredt til flere distrikter i forskellige tempi over projektperioden. Dette har sikret en fokuseret afprøvning, hvor der blev skabt erfaringer og ambassadører, hvorved viden lettere kan overleveres og ”boostes” til de nye distrikter.

En udfordring ved projektets forankring og vedligeholdelse af dette, er hvis kommunen har perioder med høj medarbejderudskiftning, da kommunen derved oplever, at få personer har siddet med den nødvendige viden om indsatserne.

Litteraturliste

Litteraturliste

Ankestyrelsen (2012). Ankestyrelsens undersøgelse af Kulegravning af sager om overgreb mod børn og unge. Fortrolig rapport marts 2012.

Børns Vilkår (2022). *Vold mod børn i Danmark. Analyse af fysisk og psykisk vold i hjemmet*. København: Børns Vilkår

Børns Vilkår 2023: *Vold i hjemmet. Får vi øje på det, og får børnene den rette hjælp? En registeranalyse af underretninger og kommunens indsatser for børn under 18 år udsat for vold i hjemmet*. København: Børns Vilkår

Deloitte 2019: *Analyse af kommunernes praksis på overgrebsområdet*. Socialstyrelsen.

Oldrup, Helene, Mogens Nygaard Christoffersen, Ida Lykke Kristiansen & Stine Vernstrøm Østergaard 2016: *Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Danmark 2016*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

Salka, Jonathan, Katrine Bindesbøl Holm Johansen & Louise Glerup Aner 2023: *Vold i barndommen. Voksne danskernes erfaringer med vold i barndomshjemmet*. København: Lev Uden Vold

Social- og Boligstyrelsen 2021 (Senest opdateret 10-09-2021). Hentet fra:
<https://sbst.dk/boern/overgreb/overgrebspakken>

Socialstyrelsen (2022). Den professionelle tvivl. En håndbog om tidlig opsporing af overgreb mod børn og unge.

Social- og Integrationsministeriet (2012). Rapport fra Ekspertpanel OM OVERGREB MOD BØRN.

Har du yderligere spørgsmål, så gå ind på
www.levudenvold.dk

eller kontakt os på:

Lev Uden Vold
Emdrupvej 28A, 3.
2100 København Ø
Tlf.: 3151 4441
CVR: 3867 7519

Lev
~~uden~~
~~vold~~